

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **T. N. V.**, zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2018, č. j. OAM-894/ZA-ZA11-HA08-R2-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2020, č. j. 2 Az 62/2018 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Dne 14. 10. 2016 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu žadatel uvedl, že do České republiky přijel ve svých 17 letech, nyní mu je 53. Má zde rodinu (děti, vnuka) a stará se o svou manželku, která trpí diabetem. Z České republiky nechce odjet, v zemi původu nemá žádné zázemí.

[2] Dne 17. 5. 2017 žalovaný rozhodnutím č. j. OAM-894/ZA-ZA11-HA10-2016 žalobci mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neudělil. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dle toho času aktuálního bydliště žalobce), který rozsudkem ze dne 9. 10. 2017, č. j. 60 Az 33/2017 – 49, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc se mu vrátil k dalšímu řízení. Dne 19. 9. 2018 vydal žalovaný žalobou napadené (nové) rozhodnutí, kterým žalobci azyl dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu neudělil a uvedl, že doplňkovou ochranu žalobci pro existenci důvodů dle § 15a zákona o azylu udělit nelze.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce správní žalobu. V ní zejména namítal nedostatečné posouzení jednotlivých důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany. Žalovaný pochybil stran určení unesení důkazního břemene v otázce udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Dále namítal porušení zásady *non-refoulement* a nesprávnou interpretaci § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

[4] Městský soud považoval rozhodnutí žalovaného za přezkoumatelné a dostatečně odůvodněné. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí, jakož i z předloženého správního spisu vyplývá, že napadené rozhodnutí bylo ve vztahu k posouzení důvodnosti žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany ve smyslu § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu a aplikaci vylučující klauzule podle § 15a téhož zákona vydáno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci, který má oporu ve spise, a soud nezjistil žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo nutné napadené rozhodnutí ve vztahu k rozsahu skutkových zjištění a z nich plynoucích právních závěrů hodnotit jako nezákonné, když se žalovaný plně vypořádal se všemi podklady, jež měl k dispozici, a závěry jím učiněné nejsou s nimi v žádném rozporu a jsou naprosto logickým vyústěním informací, jež se z předmětných podkladů podávají.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel namítl, že městský soud chybně přejal interpretaci pojmu „vážený zločin“ dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu a kvalitativně se nevypořádal s námitkami obsaženými v žalobě, přičemž aproboval nesprávné a nezákonné rozhodnutí žalovaného.

[7] Pojem „vážený zločin“ je třeba vykládat tak, že vážným zločinem jsou pouze taková provinění, která svou intenzitou skutečně dosahují, či se svou společenskou nebezpečností alespoň velmi blíží společenské nebezpečnosti (škodlivosti) ostatních důvodů (trestných činů) pro neudělení mezinárodní ochrany dle § 15a odst. 1 zákona o azylu.

[8] Jak žalovaný, tak následně i městský soud, zcela zanedbali zohlednění možnosti udělení mezinárodní ochrany spočívající v udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Při správním uvážení nevzali v úvahu mezinárodní závazky, jimiž je Česká republika vázána, konkrétně čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy neposoudili přiměřenost případného neudělení uvedené mezinárodní ochrany a doplňkové ochrany.

[9] Rozsudek městského soudu navrhuje zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost není důvodná. Zopakoval zjištění ze správního spisu a závěry k nim uvedené ve svém rozhodnutí. Městský soud věc posoudil správně, a proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je včasná a přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech:

1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O žádný z těchto případů se však ve věci stěžovatele nejedná.

[13] Výkladem pojmu „vážený zločin“ se správní soudy již v minulosti opakovaně zabývaly (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2016, č. j. 49 Az 71/2015 – 26, č. 3537/2017 Sb. NSS; rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 – 28, č. 3546/2017 Sb. NSS, usnesení téhož soudu ze dne 6. 6. 2019, č. j. 2 Azs 373/2018 – 41; ze dne 20. 12. 2018, č. j. 2 Azs 248/2018 – 26; ze dne 18. 7. 2018, č. j. 6 Azs 108/2018 – 28; ze dne 28. 5. 2020, č. j. 1 Azs 26/2020 – 43; ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 153/2020 – 24, či rozsudek z téhož dne, č. j. 9 Azs 131/2020 – 23). Dospěly přitom k tomu, že pojem „vážený zločin“ v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu v souvislosti s doplňkovou ochranou musí být vykládán v souladu s významem, jaký je mu ve vztahu k azylu připisován v režimu Úmluvy o právním postavení uprchlíků (vyhlášena pod č. 208/1993 Sb., též známá jako „Ženevská úmluva“) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Je třeba, aby správní orgán vedle kvalifikace činu z hlediska terminologie vnitrostátního trestního práva posoudil závažnost zločinu ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností, a rovněž všech dalších relevantních subjektivních nebo objektivních okolností, ať již nastaly před předmětným činem nebo po něm (srov. výše citovaný rozsudek č. j. 6 Azs 309/2016 – 28, nebo rozsudek ze dne 3. 8. 2016, č. j. 3 Azs 82/2016 – 29).

[14] V projednávané věci přitom žalovaný dodržel výše uvedené požadavky (srov. závěry v rozsudku č. j. 9 Azs 131/2020 – 23 k posouzení okolnosti věci). Nelze tedy přisvědčit tomu, že žalovaný či městský soud pomínil zhodnotit korelaci mezi společenskou škodlivostí „vážného zločinu“ dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu a ostatních trestných činů uvedených v § 15a téhož zákona. Výše uvedený rozsudek č. j. 6 Azs 309/2016 – 28 vycházel z autonomního výkladu pojmu „vážený zločin“ poskytnutého v řízení před Soudním dvorem Evropské unie ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, *Spolková republika Německo proti B a D*, přičemž společenská škodlivost je jednou z indicií tvořících závěr o tom, zda daný trestný čin je „vážným“ zločinem. V rozsudku ze dne 13. 9. 2018, ve věci C-369/17, *Shajin Ahmed*, v bodě 56, Soudní dvůr odkazuje na závěry EASO a kvalifikaci činu spojuje i se společným vnímáním tohoto jednání jako „vážného zločinu“ napříč (členskými) soudy (srov. i rozsudek Nejvyššího soudu Kanady ze dne 30. 10. 2014, ve věci *Febles v Minister of Citizenship and Immigration*, č. 35215, 2014 SCC 68, bod 124 a násl.). Již v usnesení č. j. 6 Azs 108/2018 – 28 soud odmítl jako nepřijatelnou kasační stížnost směřující proti právnímu posouzení drogové činnosti jako „vážného zločinu“. Soud v projednávané věci přisvědčil žalovanému, který vycházel z mezinárodních úmluv o boji proti nedovolené výrobě drog a obchodu a poukázal na to, že Organizace spojených národů považuje tyto jevy za vážné ohrožení zdraví a blaha lidí a nepříznivé ovlivnění společnosti. Drogové trestné činy jsou napříč právními řády považovány i za „vážné zločiny“ (s ohledem na okolnosti jejich spáchání). Sám stěžovatel v řízení uvedl, že v zemi jeho původu mu za tento trestný čin může hrozit trest smrti (společenské škodlivosti si tak byl dobře vědom). V projednávané věci žalovaný okolnosti spáchání „vážného zločinu“ dostatečně popsal (značný rozsah, úmysl, komerční účel páchané trestné činnosti, obecná společenská škodlivost). Společenská škodlivost, typová i konkrétní, je jednak vyjádřena rozpětím trestní sazby, jednak druhem a výší uloženého trestu. Autonomní výklad pojmu „vážený zločin“ pak (společenskou) škodlivost posuzuje s ohledem

na konkrétní okolnosti věci (nikoliv automaticky podle trestní sazby či výše a druhu uloženého trestu), a to dle kritérií zohledněných i žalovaným – forma zavinění, rozsah spáchané trestné činnosti, apod. (srov. rozsudek č. j. 9 Azs 131/2020 – 23). Stěžovatel v kasační stížnosti setrval na tom, že v posouzení jeho věci nedošlo ke zohlednění společenské škodlivosti ostatních důvodů pro vyloučení možnosti udělit doplňkovou ochranu dle § 15a odst. 1 zákona o azylu. Tento závěr však soud s ohledem na shora uvedené neshledal správným. (Společenská) škodlivost činu je jedním z hledisek pro kvalifikaci jednání jako „vážného zločinu“, přičemž je nutné při autonomním výkladu tohoto pojmu a následné kvalifikaci jednání vycházet z okolností případu (srov. bod 58 ve věci *Shajin Ahmed*), nikoliv hledat podobnost ve společenské škodlivosti v ostatních důvodech vylučujících klauzulí dle § 15a odst. 1 zákona o azylu.

[15] S ohledem na výše uvedené je bezpředmětná otázka možného udělení doplňkové ochrany, neboť § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu vylučuje možnost tuto ochranu udělit.

[16] Stěžovatelem uváděným institutem humanitárního azylu se kasační soud zabýval již v řadě svých rozhodnutí (srov. rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 – 52, ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 55/2009 – 71, či usnesení ze dne 28. 8. 2013, č. j. 3 Azs 14/2013 – 16, ze dne 8. 4. 2016, č. j. 6 Azs 34/2016 – 30, ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Azs 17/2017 – 28). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí či nikoliv, přičemž míra volnosti správního uvážení je limitována pouze zákazem libovůle. V řešené věci má Nejvyšší správní soud shodně s městským soudem za to, že k překročení uvedené míry nedošlo; nelze přitom přisvědčit stěžovateli, že by své správní uvážení žalovaný nikterak neodůvodnil (srov. bod 17 napadeného rozsudku a str. 8 rozhodnutí žalovaného). K otázce rodinného života na území České republiky Nejvyšší správní soud odkazuje na usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 As 84/2015 - 24, dle něž se nejedná o nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života cizince, může-li on a jeho rodina vést svůj soukromý a rodinný život v jiné zemi, například v domovském státě (srov. také usnesení téhož soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 - 25); z judikatury Evropského soudu pro lidská práva pak vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod jsou velmi přísné (viz např. usnesení NSS ze dne 29. 6. 2011, č. j. 9 Azs 7/2011 – 67). V projednávaném případě lze těžko absenci stěžovatelova ekonomického a rodinného zázemí v zemi původu (kde navíc žijí jeho rodiče a další příbuzní) s ohledem na okolnosti dané věci (s manželkou jsou rozvedeni, má již zletilé děti, spáchal vážný zločin atd.) označit za nepřekonatelnou překážku tamějšího společného soužití jeho rodiny. Navíc dle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 Azs 65/2018 – 31, „[n]elze připustit, aby humanitární azyl byl žádatelům, kteří se dopustili vážného zločinu, pravidelně udělován proto, že jejich děti či jiní rodinní příslušníci, s nimiž žadatel žije, dlouhodobě žijí a jsou zakořenění v ČR či že je zde zakořeněn sám stěžovatel.“

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[17] Napadený rozsudek tedy ve světle požadavků vznesených judikaturou Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91) ob stojí, judikatura Nejvyššího správního soudu nabízí dostatečnou odpověď na vznesené námitky a městský soud se nedopustil hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto svým významem nepřesahuje podstatně zájmy stěžovatele a soud ji odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu